

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Matyášové a soudců JUDr. Ludmily Valentové a JUDr. Jakuba Camrdy v právní věci žalobce: **P. Č.**, proti žalované: **Česká advokátní komora**, se sídlem Praha 1, Národní třída 16, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 2. 4. 2013, č. j. 9 A 3/2012 - 36,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e o d m í t á .**
- II.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Podáním ze dne 14. 9. 2011, které žalobce označil za rozšíření žaloby (na ochranu proti nečinnosti žalované ze dne 29. 11. 2010, o níž je vedeno u Městského soudu v Praze řízení pod sp. zn. 9 A 26/2011), se žalobce domáhal zrušení sdělení ředitelky pobočky České advokátní komory v Brně ze dne 12. 11. 2010, č. j. 2864/10 adresované advokátce JUDr. Pavlíně Pomijové. Žalobce toto sdělení považuje z materiálního hlediska za rozhodnutí. Městský soud žalobcovu podání tedy vyhodnotil jako nový samostatný žalobní návrh, který nelze považovat za rozšíření žaloby ze dne 29. 11. 2010.

Městský soud v Praze shledal, že sdělení ředitelky pobočky České advokátní komory ze dne 12. 11. 2010, č. j. 2864/10, nelze považovat za rozhodnutí ve smyslu legislativní zkratky uvedené § 65 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen s. ř. s.). Uvedeným sdělením žalovaná o ničem nerozhoduje, nýbrž pouze sděluje určené advokátce, že vzhledem k neposkytnutí součinnosti ze strany žalobce, není povinna mu poskytnout právní službu dle předchozího rozhodnutí o určení advokáta. Předmětné sdělení bylo žalobci zasláno toliko na vědomí a je tak pouhým vyjádřením názoru žalované na otázku dalšího trvání určené advokátky poskytnout žalobci právní službu. Nejedná se však o určení jiného advokáta podle ust. § 20 odst. 2 zákona o advokacii. Městský soud uvedl, že v posuzovaném případě žalobce svou žalobou nebrojí proti rozhodnutí ve smyslu ust. § 65 s. ř. s., nýbrž napadá zmíněný přípis, tento je ze soudního přezkoumání dle ust. § 70 písm. a) s. ř. s. vyloučen. Z uvedeného důvodu proto zmíněnou žalobu podle ust. § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. odmítl.

Žalobce (dále stěžovatel) brojil proti usnesení krajského soudu kasační stížností.

Nejvyšší správní soud předně připomíná, že opakovaně vyhodnotil okolnosti, za nichž stěžovatel uplatňuje u soudu svá práva, jako projev svévolného a účelového uplatňování práva (viz např. rozsudek ze dne 8. 3. 2012, č. j. 2 As 45/2012 – 11, všechna citovaná rozhodnutí

jsou dostupná na www.nssoud.cz). Stěžovatel svá práva uplatňuje převážně zjevně šikanózním způsobem a nesoudí se veden snahou o meritorní řešení sporu, nýbrž pro samotné vedení sporu (viz rozsudek ze dne 7. 6. 2012, č. j. 2 As 82/2012 – 13).

V evidenci zdejšího soudu je vedeno ke dni 20. 6. 2013 celkem 770 spisů, kde žalobce vystupuje v pozici stěžovatele, resp. navrhovatele. Během roku 2013 napadlo k Nejvyššímu správnímu soudu 181 věcí, v nichž žalobce vystupuje jako účastník řízení, přičemž ke dni 20. 6. 2013 jich bylo vyřízeno, resp. rozhodnuto z výše uvedeného celkového počtu 706. Z evidence zdejšího soudu je dále patrné, že množství stěžovatelem vedených sporů se v průběhu času zvyšuje. Pro srovnání lze uvést, že v roce 2008 bylo u Nejvyššího správního soudu vedeno „pouze“ 22 věcí, v nichž žalobce vystupoval jako účastník řízení, v roce 2010 to bylo již 65 věcí. Pouhá skutečnost, že stěžovatel vede takové množství sporů, přirozeně sama o sobě neznámá, že by jeho žádostem nemělo být vyhověno. Rozhodující je sériovost a stereotypnost stěžovatelem vedených sporů, spojená s opakováním obdobných či zcela identických argumentů.

Stěžovatel vytkl městskému soudu především nelegitimní a nekvalifikovaný postup v řízení, neuvedl však námitky, kterými by se snažil vyvrátit rozhodný závěr městského soudu, že nebyl dán důvod pro vydání napadeného usnesení. Nejvyšší správní soud nevyzýval stěžovatele k odstranění vad kasační stížnosti, protože při předběžném posouzení zjistil, že v posuzovaném případě je stěžovatel opět veden snahou vést „spor pro spor“. Vznesené námitky *prima facie* nemohou být důvodné a kasační stížnost je zcela zjevně bezúspěšná. Obsahuje řadu argumentů, které stěžovatel v kasačních stížnostech již několikrát uplatnil (srov. např. kasační stížnosti ve věcech sp. zn. 3 As 47/2012, sp. zn. 3 As 74/2012, sp. zn. 2 As 97/2012, sp. zn. 8 As 79/2012, sp. zn. 5 As 26/2013 atd.) a mnohým z těchto námitek zdejší soud již v minulosti nepřisvědčil (viz např. rozsudek ze dne 6. 5. 2011, č. j. 8 As 70/2010 – 156 a řada dalších).

Navíc podání stěžovatele ze dne 14. 9. 2011 směřuje proti úkonu žalované, který evidentně není rozhodnutím ve smyslu ust. § 65 odst. 1 s. ř. s. Nejvyšší správní soud již v rozsudku ze dne 11. 12. 2012 č. j. 2 As 151/2012 – 8 uvedl, že *„stěžovatel v daném případě napadá pouze přípis žalované ze dne 12. 11. 2010, v němž Česká advokátní komora popisuje, jakým způsobem byla stěžovateli určena advokátka podle § 18 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii (stalo se tak rozhodnutím ze dne 15. 10. 2010 č. j. 2706/10); v přípise je následně popsáno, že se stěžovatel k této advokátce choval hrubým způsobem a odmítl poskytnout součinnost. Na základě toho Česká advokátní komora informuje mj. i stěžovatele, že v takovém případě těžko může dojít k poskytnutí právní služby, neboť součinnost klienta je jejím základním předpokladem. Podle § 70 písm. a) s. ř. s. platí, že ze soudního přezkoumání jsou vyloučeny úkony správního orgánu, které nejsou rozhodnutími. O takový případ jde i v nyní projednávané věci, neboť neexistuje žádné veřejné subjektivní právo (§ 65, § 2 s. ř. s.), o němž by uvedený přípis rozhodl, tedy je např. založil, odňal, změnil či jinak určil (a žádné takové právo neuvádí ani stěžovatel). Rozhodnutí, jímž byla advokátka určena, sice nepochybně takovým rozhodnutím je, ale proti němu stěžovatel v předmětné žalobě nebrojí, nýbrž napadá je samostatnou žalobou, kterou městský soud vede pod jinou spisovou značkou. Skutečnost, že nejde o správní rozhodnutí, pak dokládá také formální stránka přípisu, která neobsahuje náležitosti, jaké musí rozhodnutí obsahovat; závěrem přípisu pak je výslovně konstatováno, že o rozhodnutí nejde.“* Nejvyšší správní soud se tedy ztotožňuje se závěrem městského soudu, že podaná žaloba nemohla být zjevně úspěšná, neboť nenapadá rozhodnutí, ani nejde o jiný žalobní typ dle s. ř. s. Městský soud tudíž správně uzavřel, že žalobou napadené sdělení žalované ze dne 12. 11. 2010, č. j. 2864/10 není rozhodnutím ve smyslu ust. § 65 odst. 1 s. ř. s., a proto zde chybí základní podmínka spočívající v existenci rozhodnutí správního orgánu, které by soud měl zkoumat. Městský soud proto bez jakýchkoliv pochybností postupoval v souladu se zákonem, pokud podání stěžovatele odmítl podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

pokračování

Nejvyšší správní soud tedy v souladu se zásadou hospodárnosti řízení nepřistoupil k provedení standardních procesních úkonů, tj. nevyzval stěžovatele k zaplacení soudního poplatku za řízení o kasační stížnosti a k předložení plné moci udělené jím advokátovi k zastupování v řízení o kasační stížnosti. Zdejšímu soudu je totiž z úřední činnosti známo (srov. např. věci vedené pod sp. zn. 8 As 71/2012 či sp. zn. 8 As 79/2012), že shora uvedené výzvy obvykle neplní svůj účel a nevedou k řádné procesní přípravě řízení. Tyto výzvy naopak rozehrávají písenný „ping pong“ mezi stěžovatelem a zdejším soudem, který prodlužuje řízení o kasační stížnosti o několik týdnů až měsíců. Stěžovatel zpravidla požádá o osvobození od soudních poplatků a o ustanovení advokáta pro řízení o kasační stížnosti a následně o prodloužení lhůty k předložení plné moci udělené advokátovi, resp. o povolení splátek soudního poplatku. Nejvyšší správní soud však tyto žádosti zamítne z důvodu svévolného uplatňování práva stěžovatelem a jeho obstrukčnímu přístupu k vedení řízení (viz např. usnesení ze dne 8. 8. 2012, č. j. 8 As 71/2012 - 13, a ze dne 4. 10. 2012, č. j. 8 As 71/2012 - 22, která byla stěžovateli doručena a jejich obsah je mu proto znám). Výsledkem řízení pak obvykle bývá jeho zastavení pro nezaplacení soudního poplatku.

Nejvyšší správní soud nepochyboval, že tento bezúčelný a zcela neefektivní postup by se opakoval i v posuzované věci (srov. k tomu usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 2. 2013, č. j. 8 As 130/2012 - 10).

Obdobný postup volí v případech opakujících se zjevně nedůvodných podání stěžovatele také Ústavní soud. Ve vztahu k povinnému zastoupení stěžovatele v řízení o ústavní stížnosti vyslovil, že poučení o této povinnosti není nutno stěžovateli zasílat vždy v každém individuálním řízení, jestliže se tak stalo v identických případech předchozích. Pokud lze vycházet ze spolehlivého předpokladu, že dříve poskytnuté informace byly objektivně způsobilé stěžovatele zpravit o zásadě povinného zastoupení v řízení před Ústavním soudem, setrvání na požadavku vždy nového a totožného poučování by se jevilo jako formalistické a neefektivní (viz usnesení ze dne 22. 11. 2012, sp. zn. II. ÚS 4256/12, obdobně srov. usnesení ze dne 14. 11. 2012, sp. zn. III. ÚS 4255/12, ze dne 17. 10. 2012, sp. zn. II. ÚS 3748/14, či ze dne 10. 10. 2012, sp. zn. III. ÚS 3747/14). Nejvyšší správní soud je toho názoru, že uvedené závěry lze vztáhnout i na poučování o povinnosti být zastoupen advokátem a povinnosti zaplatit soudní poplatek v řízení o kasační stížnosti. Stěžovatel byl zdejším soudem poučen o těchto povinnostech nesčetněkrát, jejich existence si proto musí být nepochybně vědom.

Závěrem Nejvyšší správní soud uvádí, že si je vědom znění čl. 36 Listiny základních práv a svobod, který zaručuje právo na soudní ochranu. Okolnosti, za nichž stěžovatel uplatňuje svá práva (a to zejména právo na soudní ochranu), však nelze považovat za výkon subjektivního práva v souladu s právním řádem. Chování stěžovatele naopak naplňuje znaky zneužití práva, které zdejší soud vymezil např. již v rozsudku ze dne 10. 11. 2005, č. j. 1 Afs 107/2004 - 48, č. 869/2006 Sb. NSS. Zneužitím práva se rozumí „*situace, kdy někdo vykoná své subjektivní právo k neodůvodněné újmě někoho jiného nebo společnosti; takovéto chování, jímž se dosahuje výsledku nedovoleného, je jenom zřádnlivě dovolené*“. K zákazů zneužití práva se vyjádřil také rozšířený senát, podle něhož zákaz zneužití práva představuje pravidlo českého vnitrostátního práva, včetně práva veřejného, které vyplývá z povahy České republiky jako materiálního právního státu založeného na určitých vřdčích hodnotách, ke kterým vedle úcty ke svobodě jednotlivce a ochraně lidské důstojnosti patří mimo jiné i úcta k harmonickému sociálnímu řádu tvořenému právem a odepření ochrany jednání, které práva vědomě a záměrně využívá v rozporu s jeho smyslem a účelem. Zákaz zneužití práva je v jistém smyslu *ultima ratio*, a proto musí být uplatňován nanejvýš restriktivně a za pečlivého poměření s jinými obdobně důležitými principy vlastního právnímu řádu, s nimiž se může střetnout (usnesení rozšířeného senátu ze dne 27. 5. 2010, č. j. 1 As 70/2008 - 74, č. 2099/2010 Sb. NSS, a v něm uvedená judikatura). V této souvislosti

lze rovněž poukázat na rozsudek ze dne 30. 12. 2010, č. j. 4 As 38/2010 – 43, ve kterém Nejvyšší správní soud poukázal na model fungování jiného stěžovatele (občanského sdružení), založený na opakovaném podávání žádostí o osvobození od soudních poplatků, tj. nákladů, které při jeho činnosti zpravidla vznikají a s jejichž vznikem musel vědomě počítat. Neexistují-li pro takové jednání legitimní důvody, je třeba jej považovat za zneužití práva zakotveného v § 36 odst. 3 s. ř. s. Uvedený závěr prošel testem ústavnosti u Ústavního soudu a obstál (viz usnesení ze dne 11. 5. 2011, sp. zn. I. ÚS 1131/11).

Stěžovatel obecně zneužívá práva na soudní ochranu, jak bylo zmíněno výše, je veden snahou vést spor pro spor, nikoliv zájmem o řešení reálně existujících sporů. Podstatná je skutečnost, že toto zneužití lze dovodit i v nyní posuzované věci, tj. stěžovatel brojí proti sdělení žalované, které bylo zasláno určené advokátce, tj. že vzhledem k neposkytnutí součinnosti ze strany stěžovatele, není povinna poskytnout právní službu dle předchozího rozhodnutí o určení advokáta. Stěžovateli byl uvedený přípis zaslán toliko na vědomí. S ohledem na všechny uvedené okolnosti nyní projednávaného případu lze konstatovat, že běžný procesní postup jako např. odstraňování vad ve formě absence povinného zastoupení či výzva k úhradě soudních poplatků resp. proces následného osvobození od soudních poplatků, se jeví jako zcela neefektivní a je zcela zjevné, že kasační stížnost v tomto případě nemůže být úspěšná.

Z výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud kasační stížnost odmítl podle § 46 odst. 1 písm. a) za použití § 120 s. ř. s.

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl tak, že podle § 60 odst. 3 věty první za použití § 120 s. ř. s. žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně 27. června 2013

JUDr. Lenka Matyášová
předsedkyně senátu